

ЛІТЕРАТУРА:

1. В Україні понад тисяча медпрацівників захворіли на корона вірус. URL: https://24tv.ua/health/v_ukrayini_788_medikiv_zahvorili_na_koronavirus_n1327323
2. Про захист населення від інфекційних хвороб. Закон України від 06.04.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>
3. Пропозиції Порошенка зі страхування медпрацівників на випадок інфікування COVID-19 внесені на розгляд бюджетного комітету ВР. URL: <https://censor.net.ua/ua/n3188408>
4. Кривенко Ю. В. Законодавство України щодо цивільно-правового захисту прав військослужбовців: історія та сучасність. // Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць. Випуск 78. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017-180 с. С.75-81

Глиняна Катерина Михайлівна,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Захист прав дитини в Україні є одним з основних напрямків діяльності держави. Україна як демократична держава дбає про інтереси неповнолітніх та малолітніх дітей, сприяє розвитку молодого покоління, задоволення його потреб. Для забезпечення дітям можливості визначити себе як особистість, реалізовувати свої можливості в безпечних і сприятливих умовах, в середовищі сім'ї або опікунів прийнято ряд документів на державному та міжнародному рівні.

Відповідно до п. 1 ст. 3 Конвенції ООН «Про права дитини» [1], схваленої резолюцією 44-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН 44/25 від 20.11.1989 р., ратифікованої Постановою Верховної Ради України від 27.02.1991 р. №789-ХІІ, в усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини.

Стаття 27 Конвенції ООН «Про права дитини» передбачає кожній дитині право на рівень життя, необхідний для її фізичного, розумового, духовного, морального та соціального розвитку. Батьки або інші особи, які виховують дитину, несуть основну відповідальність за забезпечення в межах своїх здібностей і фінансових можливостей умов життя, необхідних для розвитку дитини.

Ратифікувавши Конвенцію ООН про права дитини, Україна взяла на себе зобов'язання, що складаються з чотирьох основних принципів: першочерговість інтересів дитини; забезпечення повноцінного життя; залучення до життя спільноти; відсутність дискримінації. Також, одним з головних міжнародних актів про захист прав дитини є Загальна декларація прав людини 1948 р. Проголосивши, що право на життя, свободу, особисту недоторканність, право на громадянство, на рівність перед законом та деякі інші основоположні права і свободи мають універсальний характер та володіння ними не повинно залежати від віку людини, Загальна декларація прав людини заклала основи міжнародного захисту прав дітей. У ст. 25 і ст. 26 Загальної декларації прав людини передбачено, що діти повинні бути об'єктом особливого захисту і допомоги [2].

Конвенція проголосила пріоритет інтересів дітей перед потребами держави, суспільства, релігії, родини. Ґрунтуючись на першорядності загальнолюдських цінностей і гармонійного розвитку особистості, вона визнає пріоритет інтересів дитини у суспільстві, наголошує на недискримінації дитини, за будь-якими ознаками чи мотивами, і що головне, на необхідність особливої турботи держави та суспільства про забезпечення охорони та захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Всі ці основоположні постулати щодо належного забезпечення прав дитини були втілені як у Конституції України [3], яка проголошує рівність прав дітей (статті 24, 52), охорону дитинства (ст. 51), заборону насильства над дитиною та її експлуатацію (ст. 52), право на життя (ст. 27), захист та допомогу держави дитині, позбавленій сімейного оточення (ст. 52), право на освіту (ст. 53), так і у Законі України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 р., у якому визначено охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист та всебічний розвиток встановлено основні засади державної політики у цій сфері.

Особливої уваги та актуальності ці основні ідеї набувають сьогодні, саме в період боротьби кожної країни з так званою чумою 21-го століття – коронавірусу COVID-19.

Так, наприкінці 2019 року світ охопила пандемія коронавірусу COVID-19. До такого рішення прийшла Всесвітня організація охорони здоров'я 11 березня 2020 року, а відчули українці вплив пандемії 17 березня 2020 року, коли влада активно почала запроваджувати заходи карантину, спрямовані на максимально можливу ізоляцію кожного.

Так, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №211 від 11.03.2020 року «Про запобігання поширенню на території України

коронавірусу COVID-19» та постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2020 р. № 215 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» розроблено ряд заходів, які в першу чергу регламентують встановлення на усій території України карантину, заборонивши: відвідування закладів освіти її здобувачами; проведення всіх масових заходів, у яких бере участь певна кількість осіб, крім заходів, необхідних для забезпечення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, тощо. Цими необхідними мірами, уряд встановив нові умови життя громадян, їхнє існування в умовах самоізоляції, переведення на дистанційні форми роботи, навчання та спілкування.

Дотримання цих запропонованих заходів має важливе значення насамперед для громадян, які зобов'язанні забезпечити належні умови життя, існування, навчання, тощо у цей складний час.

Щодо забезпечення прав та інтересів дитини в умовах пандемії урядом були встановлені деякі обмеження щодо вільного пересування, спілкування, перебування у місцях загального значення, що в свою чергу знижає ризик захворювання більшої кількості людей.

Саме на батьків, та осіб які їх замінюють покладена відповідальність за дотримання всіх вимог, щодо безпеки та охорони здоров'я дітей.

Так, батьки зобов'язанні забезпечити виконання законодавства у сфері захисту прав дітей, звертаємо увагу, про неприпустимість порушення прав дітей та обов'язковість вжиття заходів в терміни визначеними нормативно-правовими актами. Крім того, з метою недопущення захворювання дитини на COVID-19, батькам та їх законним представникам рекомендується максимально обмежити перебування дітей у багатолюдних місцях, місцях відпочинку та проведення активного дозвілля в період дії обмежувальних заходів та пам'ятати, що саме на них законодавством України покладений обов'язок піклуватись за охорону здоров'я власної дитини.

Так, відповідно до ст.12 Закону України «Про охорону дитинства», батьки або особи, які їх замінюють, мають право і зобов'язані виховувати дитину, піклуватись про її здоров'я, фізичний, духовний і моральний розвиток, навчання, створювати належні умови для розвитку її природних здібностей, поважати гідність дитини, готувати її до самостійного життя та праці.

Відповідно до ст. 55 Закону України «Про освіту», батьки здобувачів освіти зобов'язані: виховувати у дітей відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля; дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя.

Батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність за порушення прав і обмеження законних інтересів дитини на охорону здоров'я, фізичний і духовний розвиток, навчання, невиконання та ухилення від виконання батьківських обов'язків.

У разі відмови від надання дитині необхідної медичної допомоги, якщо це загрожує її здоров'ю, батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність згідно з законом.

Законодавством України передбачено, що невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей (ст.184 КпАП України), під чим розуміється ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей, що тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, від 850 до 1700 грн. Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, – тягнуть за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, від 1700 до 5100 грн. Крім того, злісне невиконання батьками, опікунами чи піклувальниками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування, що спричинило тяжкі наслідки, що карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк (ст. 166 КК України).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України -27.09.1991 року). Зібрання чинних міжнародних договорів України. 1990 р. № 1.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року. Офіційний Вісник України. 2008. № 93. Ст. 3103.
3. Конституція України: затверджена Законом України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР (із змін., внесеними згідно із Законом України від 1 лютого 2011 № 2952-VI (2952-17) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141; 2011.- № 10. -Ст. 68.